

گوهورين د ستايلى نقيسينا كورته چيروكى دا

كورته چيروكا (گويك) وهك نمونه

عبدالخالق سلطان

بهردهوام دنقيسى .. لهورا نوکه پشتي بورينا پتر ژ (۱۵) سالن ژ سهرهلدانى کو دمپژويا گهلى کوردا وهك خالهکا وهرچهرخانى لى هاتيه. پشتي فان سالان چيروكى گوهرينين مهزن ب خوفه گرتينه و چهندين پينگافين باش هافيتينه نهخاسمه ژ ناليى تهکنیکی و زمانى، کو شيايه تا رادهكى باش مفای بو خو ژ سهربورين بيانيان وهرگريت، ژ ناليهكى ديغه ژبهركو نهفان نقيسهريين وهكو پيشهنگ ريشهبهريا کاروانى كورته چيروكى كريبه ل دهفهرامه، لهورا شيان ريكي فهوريزرن بو هندهكين دى، کو ل داويا ساليين نوتان ولدهسيپكا دوو هزارى دهست ب نقيسينا كورته چيروكى بکهن و بهردهواميى بدهنه کاروانى

يا خويابه كورته چيروكى ل دهفهرامه (بههدينان) چهندين پينگافين خورت هافيتينه، نهخاسمه پشتي سهرهلدانا (۱۹۹۱)، کو پيلهکا باش يا چيروکنقيسان ب خهمخورى چيروك نقيسى و ههولين گوهرينى وپيشهچونى تيدا کرن ، نهخاسمه نهو چيروکنقيسين ماینه ل هوندرى ههرپما كوردستانى و کوچبهري نهكرى، مينا: جهلال مستهفا و سهبيج موحههمد و نهنوهر محهمد تاهر و خالد صالح و تیلی صالح و نيسماعيل موستهفا و عسمهت محهمد بهدل و چهندين نافين دى يين دوان ساليين سهخت و دژوار دا نهوين كهتوارى كوردى تيدا بورى و دهست ژ نقيسينا چيروكى بهرنهداين و ب نهفهسهکا گهرم

نقیسینا وی ل درفهی مینا موحسن عهبدولرهمان و یونس ئەحمەد و سالح غازی و ئیسماعیل حاجانی و چەندین کەسین دی، کو ب ویرەکی خو هافیتینە دبیافی نقیسینا کورته چیروکی دا و شیاینه خو ل بابەتی چیروکی بکەنه خودان، و هەولین باش کرینه کورته چیروکهکا مودرن بنقیسن و مفای بو خو ژ نقیسەرین بەری خو وەر بگرن ، چ ژنالیی تەکنیکی یان نافەرۆکی.

ب فی یهکی بزافا کورته چیروکی شیا بەردهوامیی بدەته پیفازوویا خو ب هەبون و کارکرنا فان هەردوو رفشتان. هەر چەندە یا دیارە هەندەک ژ وان گوهورینین بەردهوام دکورته چیروکی دا دکەن و لسەر هەمی ئاستین وی و خو ب پیشەنگین فی بزافی دزانن، لەورا هەردەم هەولین وان ئەون گوهرینی پەیدا کەن.

چیروکنقیس (جەلال مستەفا) ئیکە ژ فان نقیسەرانه، ژبەرکو ئەگەر نیرینهکی د چیروکی وی دابکەین، نەخاسەم ئەوین پستی سەرهلدانی نقیسین، دی ب شیوهکی باش دیاربیت کو ئەوی ب پلان و خواندن گوهرین دکورته چیروکی خودا کرینه ، لەورا ئەوی نەتنی لسەر ئاستەکی گوهرین کرینه ،بەلکو د پیرانیا لایەنین چیروکی دا هەولدایه سەرهلدانهکی یان نویاتیەکی بکەت، هەر ژ نالیی زمانی بگره کو زمانی خو دگەل فی سەردهمی گوگراندیه وشیاپه ئەف لەزاتیا ژ ئەنجامی فی جیهانگیریا دنیا هەمی فەگرتی بو چیروکی خو ب کاربینیت، زیدەباری کو ئەوی نەوکی گەلەکان چیروکی ب کورتیهکا خورتیکری دنقیسیت، بەلکو شیایه خو ژ حەشەو و دریزیا بەری نوکه قورتالکەت. ب گوتنەکا دی، شیایه زمانی چیروکا خو کونترول کەت و گەز و مەفەسا ب زانین د فی بیافی

دا ب کار بئینیت. دیسان شیایه تەکنیکی نو ی دچیروکی دا ب کاربینیت و قالبین بەری نوکه بشکینیت ،و دبیت ئەفی چەندی رەنگە نامویەک بو هەندەک بەرەهەمین وی ل دەسپیکا سالین (۲۰۰۰) پەیدا کرینه، و شیایه تا رادەکی باش نافەرۆکهکا سەرکەفتی ونهیا دویر ژ دورهیلی کوردستانی دچیروکی خودا ب کاربینیت، و ب شیوهکی هونەری گەلەک راجیپای و ب هویری کار دگەل وەرگری خو کریه وریزگرتنەکا مەزن بو هزر و بیرین وی دانایه، لەورا خواندەفانی وی هەست ناکەت کو (جەلال مستەفا) یی هەندەک شیرەتا یان داخوایا لی دکەت، بەلکو د پیرانیا چیروکی ویدا خواندەفان وەک پشکدارەک خو د ئافاکرنا چیروکی دا دبینیت.

مەیدانا چیروکی وی کوردستانه ب تاییهتی و رۆژەلاته ب گشتی ، لەورا هەردەم هەژاری و نەخوشی و جەنگ و کوشتن و گریدان ب میژویی و زفرین بو رابردوی بابەتین سەرەکی یین چیروکی وی بویه ، هەژیه ل فییری بیژین کو ئەو نقیسەر خودان بیروکهکا هزری یا تاییهت نەبیت بو دورهیلی خو و میژویی و ژیانئ ئەو نقیسەر نکاریت داهینانی و پیشفەچونی دبیافی کارکرنا خودا بکەت، ب گوتنەکا دی (جەلال مستەفا)ی دیتنەکا تاییهت هەیه بو جفاکی و میژوی و ژیانئ ب گشتی ،وشیایه تا رادەکی باش دەربرینی ژ فی بوچونی ب کەت ب ریکا کورته چیروکی خو ، بیی کو هەستا یی بەرامبەر بیشینیت ، وشیاپه چیروکی وەک ئالافەکی هونەری بو هەمی هزری خو ب کاربینیت بیی کو نالیی هونەری و جوانکاریی یی کورته چیروکی خو تیکدەت ، بەلکو ب هاوکیشەکا هوستایانه شیایه ئالیسەنگیەکی دناقبەرا ئافاهی چیروکی یی هونەری و نافەرۆکا وی یا فەلسەفی یا هسک پەیدا کەت بی

به ئی دقئ چيروکئ دا نقيسهري بهروفاژئ پرانيا چيروکنفيسان بوريئ قارهمانئ کريه باگراوند و زمينه بو رويدانئ چيروکئ و وپاش دجهکئ دا ژ وي بوري دهيتته سهردهمئ نهفرو و دپارچهکا گرنگ دا ناستئ قارهمانئ يئ جفاکئ و نابوري يئ پشتي چهندين سالن ديار دکته و نه تنئ قارهمانئ، بهلکو يئن گهلهک کهسانئ دئ ژئ يئن چيروکئ مينا (رهشؤئ).

ب ديتنا من نقيسهري پهنا بريه بو فئ تهکنيکئ دغهگيرانئ دا ژ بهر کو ل جهم وي ههر تشتهک ژ نهجامئ کارهکئ پهيدا دبیت، ئانکو ههر کارهک رهنگهه دانا کارهکئ دئ يه، لهورا بوريئ ههر کهسهکئ کارتیکر نهکا مهزن يا ههئ لسهر ههلوپست وبوچونئ وي کهسي، نهفجا (جهلال مستهفا) لجهئ کو باسئ قارهمانئ دئنهفرو دا بکته پرانيا چيروکئ لسهر فهکيرانا بوريئ وي بورانديه، ههولدايه ب نهمانهت و هويري فئ بوري بو خواندهفانئ ب دهته خوياکرن.

ههر دقئ چيروکئ دا وهسا دياره کو (جهلال موستهفا) ي زمانهکئ ساده و ساناهي ب کارئينايه وخو

کو بيژاري بو يئ بهرام بهر (وهرگري پهيدابيت، و گروهه لسهر بوچونا مه نهفئ فهرمون داخواواندنهکئ د کورته چيروکا (گويفک) دا بکهين نهوا (جهلال مستهفای) ل ژمارا (٤١) يا گوفاارا پهيف دا بهلافکري.

تهکنیکا چيروکا (گويفک):

دقئ چيروکئ دا شيواژئ فهگيرانهکا نهراسته وخو نقيسهري ب کارئينايه، ئانکو ل دويف زنجيرهکا ب ريژکري يا دهمئ يا رودانان وهکو پرانيا چيروکان بريغه نه چويه! بهلکو گهلهک جارن ژ دهمئ سهرهکئ يئ قههرهمانئ چيروکئ دهرکهفتيه و بهرهف ئايندئ وي فه هاتيه، ئئ تشئ پتر سهرنجا من راکيشاي د تهکنيکئ فئ چيروکئ دا نهو بو کو پرانيا چيروکنفيسان وهختئ دهمئ بو چيروکئ خو د دانيت دهمئ نهفرو وهردگرن ئانکو يئ قارهمان تيدا دژيت و پاش ب ريکا مهنولوج وفلاش باگان دچيته دبوريئ قههرهمانئ خودا يان ژئ ب ريکا بيرهاتنان رهه و ريشالئ رودان وقارهمانئ چيروکئ ديار دکته و چهندهکئ ژ کهسانيا قارهمانئ د دهته نياسين ...

ژ بهیښن کیشی ونه دیار دایه پاش و رسته یین کورت ب کارئیناینه ، وهه رکه سی بڅو دئ بینیت وهکی زنجیره کا پیگغه گریدای ب ئیک ئاوا و بی هه زقین و راوهستیان دئ چپروکی خوینیت.

تایتلی چپروکی ژى (گویفک) ب دروستی دهربرین ژ نافه روکا چپروکی کریه و ژ ئیک په یفا گه لهک رامن ژى دچن پیکهاتیه و شیایه ب ریکا فی تایتلی هه می بویه ریچن چپروکی خرفه کهت، هه ژ چونا وی بو ناف گیفکی و هه تا په یوه دنیا وی ب (رهشوی) نه وی مینا شاهه کی لسه ر کیفکی کاردکهت و ژیا نا وی ژى هه می وهکی کیفکی لیها تیه کو د نه جامدا ژنا خو دکوژیت و دچپته دزیندانئ فه وتا دمريت.

نافه روکا چپروکی :

چپروک ب گیفکی دهست پئ دکهت و هه ر ب گیفکی ژى دهیته ب دویمه ییک ئینان ! تانکو نه و رویدانین دفی چپروکی دا هاتین ل دور گیفکی دزفرن ، چپروک ژ هه لویسته کی بچویک هاتیه ریسان و هه مان هه لویست یی بویه هیقین بو چپروکی ، هه لویست ژى نه و زله هه یا کو (رهشوی) یی کو(روپیټ وی مینا دهپا) ل هموی دای ل ده می زاروکی و نه وی زله هی کارتیکر نه کا مه زن لسه ر که ساتیا هموی کریه و بویه هه لویسته کی به ردهوام بو هه فال و گوهرین خو دناف جفاتان دا دگوت(همو نه شیټ فی رویدانئ ژبیر کهت هه تا دبیته زه لام ژى وریه و سمبیلین وی دهین و دبیته خودان دهسته کی زاروکان)!

به لی دبیت مه رده ما نفیسهری ژفی چپروکی نه تنئ دیارکرنا کارتیکرنا کریارین توند و تیژی مینا قوتانئ و زله هان و نه شکه نجه دانئ لسه ر که ساتیا مروفی نه بیت . ژبهر کو ل په راویزی فی چپروکی

چپروکه کا دی ژى نفیسهری ئافا کریه ، نه و ژى سه رهاتیا (رهشویه) نه وی ژیا نا خو هه می دناف گلپشی و گیفکی دا بوراندی و ته حه ملا هه می بیهنین پیس وگه نی کری ، کو دبیت ژ نه جامئ کارئ وی یی کیم بها دناف جفاکی دا نه دشیا تیکه لیا هه می خه لکی و جفاکی بکهت ، ژبهر کو ب چافه یین روزه لاتى ددنیرپته فان که سان ! له و ما(رهشوی) ژیا نا خو هه می د ناف گیفکی و گلپشی دبوراند وب شه فی ژى ژبهر کو چ هه فال نه بون ده می خو د کوژیه کی مه یخانئ فه بر هه تا نیفا شه فی ، له ورا ده می مری تنئ ل دویف گوتنا چپروکنفیسى تنئ د کوژیه کی مه یخانئ و دناف گیفکی دا یی ساخ بو ونه مر بو !

نه ف کارئ رهشوی دکر ببو نه گه ری وئ چهن دئ ژى ژبانه کا سه خت و دژوار ژ ئالیی خیزانی فه ببورینیت و دنه جامدا ژنا وی خیانه تی لئ دکهت و پاش نه و بڅو وئ د کوژیت، و ژبهر وئ ژى دچپته دزیندانئ دا تا دمريت .

ب دیتنا من نه فه یه (سه رهاتیا رهشوی) چپروکا سه ره کی یا (جهلال مسته فا) ی هه ولدای بنفیسیت، هه ر چه نده دپه راویزی رویدانا چپروکا سه ره کی دا هاتیه، به لی سیمان تیکین وئ گه لهک ب ره هند و دبه رفه ترن ژ چپروکا سه ره کی.

ب راستی ته کنیکا نفیسینا چپروکه کی دزکی چپروکه کا دی دا و ب فی شیوه یی هونه ری یی کاک جه لالی نفیسای گه لهک یا جوان و سه رکه فتیه و شیایه تا راده کی مه زن دهربرینئ ژ نافه روکا خو بکهت .

ونه فه وی چهن دئ دگه هینیت کو نفیسهر گه هشتیه ناسته کی بلند دنفیسینا کورته چپروکی دا و ئالافین چپروک مینا هه فیه کی د ده ستین ویدانه و ب هوستایانه کار دگه ل فان ئالافان دکهت.